

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶ / ۰۲ / ۱۹

دوکتور محمد عثمان تره کی

نقش دیموگرافیک و سیاسی پشتون ها در آزادی بلوچستان (قسمت چهارم)

دنباله بحث بلوچستان آزاد در تعامل ژئوپولیتیک با افغانستان

حوادث اثرگذار تاریخی و قومی پشتون ها و بلوچ های افغانستان و بلوچستان را معروض به سرنوشت مشترکی ساخته است :

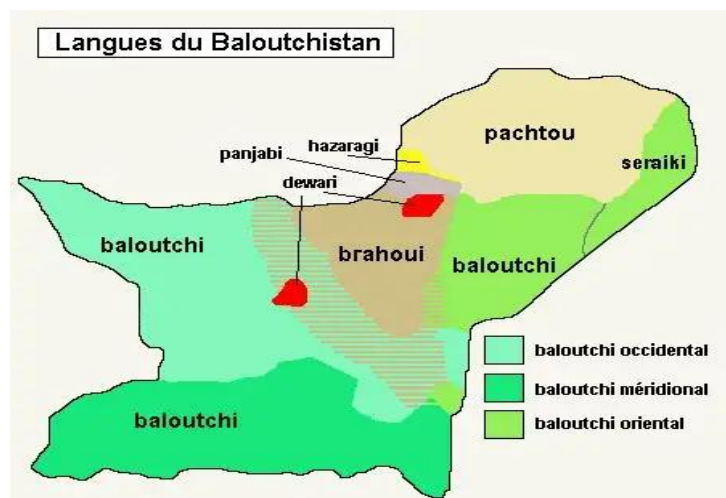
میر نصیر خان بلوچ با احمد شاه درانی وارد جنگ شدید شد که به شکست نصیر خان انجامید. نصیر خان پس از این جنگ تسلیم شد و با بیست هزار سپاه جنگجوی بلوچ احمدشاه درانی را در نبرد پانی پت که به شکست قطعی سک های مرهته انجامید، کمک کرد.

در اپریل ۱۹۴۸ بلوچ های افغانستان در اولین قیام ملی بر ضد پاکستان به رهبری کریم خان احمدزی، افتخار بلند کردن شعار بلوچستان مستقل را بدست گرفتند.

پشتون ها بخش بزرگ نفوس بلوچستان را میسازند : مطابق احصایه دستکاری شده سال ۲۰۱۱ حکومت پاکستان، بلوچ ها ۵۲ فیصد، پشتون ها ۳۶ فیصد و پنجابی ها ۳ درصد نفوس بلوچستان را احتوا میکنند.

محمود خان اچکزی رهبر حزب عوامی ملی ارقام رسمی حکومت پاکستان را نمی پذیرد. اچکزی به فرمان خان قلات در ۱۹۷۷ استناد میکند که به مبنای آن ۵۰ درصد بلوچ، ۴۰ درصد پشتون و ۱۰ درصد مهاجران اعلام شده بود. به قول اچکزی با سپری شدن نیم قرن اکنون نفوس پشتون ها به بیشتر از ۵۰ فیصد افزایش یافته است.

بدنبال انتخابات ۱۹۷۲ ذولفقار علی بوتو به استثنای بلوچستان در بقیه پاکستان برنده اعلام شد. در بلوچستان حزب عوامی ملی (ح، ع، م) با کسب اکثریت رای حکومت محلی را تشکیل نمود. بوتو به دلیل نقش (ح، ع، م) در آزادی بنگله دیش و تجزیه پاکستان در ۱۹۷۱ حکومت نظامی را اعلام کرد و حکومت محلی بلوچستان را منحل نمود. سران حکومت بلوچستان توقیف گردیدند.

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

پشتون های بلوچستان در مجاورت خط دیورند متصل به کندهار و هلمند افغانستان زندگی میکنند. احزاب ملی پشتون های شمال بلوچستان سرزمین خود را امتداد طبیعی وزیرستان جنوبی میدانند و در مواردی از مقابله مسلحانه تی، پی حمایت میکنند.

شماری از گروه ها از جمله جماعت الاحرار به رهبری خالد خراسانی رویای استقرار خلافت اسلامی را در شمال بلوچستان و خیبر پشتونخوا در سر میپرورانند.

تعدادی از احزاب مذهبی و ملی از جمله جمعیت علمای اسلام و حزب عوامی ملی، بلوچستان را قلمرو پاکستان قیاس مینمایند و راه مبارزه سیاسی و پارلمانی را برگزیده اند.

از سال ۲۰۰۱ به بعد مهاجرت کتلوی و ملیونی پشتون های افغانستان به سوی بلوچستان به وزنه قومی پشتون ها در بلوچستان افزود. با ورود مهاجرین پشتون، شماری از بلوچ ها به شهر های بزرگ پاکستان از جمله کراچی کوچیدند. فعلاً پشتون ها اکثریت قومی را در پایتخت بلوچستان یعنی کوئته بدست دارند.

مبارزین بلوچ با درک کمبود نفوس خود در برابر پشتون ها و پنجابی ها خود را در ائتلاف سیاسی با سایر گروه ها از جمله « جبهه آزادی سند » نزدیک ساخته اند.

در زمان حضور ائتلاف نظامی بین المللی در افغانستان طالبان افغان در کوئته و جنگ جویان بلوچ در کندهار و کابل پناهنده شده بودند. گرچه افغانستان و پاکستان از پناهندگی آنها انکار میکردند.

اهمیت ژئوپولیتیک بلوچستان برای افغانستان :

بلوچستان به دلایل زیر برای افغانستان دارای اهمیت حیاتی ژئوپولیتیک است :

- مجاورت جغرافیایی به افغانستان : خط دیورند به طول ۸۰۰ کیلومتر (از مجموع ۲۶۷۰ کیلومتر)، افغانستان را از بلوچستان جدا میکند. عدم شناخت رسمی خط دیورند توسط حکومت های افغانستان، بصورت اتوماتیک بلوچستان را مانند ایالت پشتونخوا معروض به دعوی ارضی افغانستان میسازد.

- سپین بولدک در افغانستان در مجاورت چمن در بلوچستان بندر مهم تجارتي و شریان اقتصادی افغانستان بشمار میرود.

- پشتون ها در ترکیب نفوس بلوچستان به بیش از ۵۰ درصد شمرده شده اند و در امتداد خط دیورند زندگی میکنند. آنها مانند خیبر پښتونخوا پیوند قومی، تاریخی و سیاسی گسست ناپذیر میان افغانستان و بلوچستان بوجود آورده اند.

- پشتون ها به سکتور های کلیدی اقتصاد بلوچستان تسلط دارند و ضرب شمشیر آنها در کلیه عملیات جنگی ضد سلطه پنجاب به مشاهده رسیده است. (تی، پی) با اشتراک فعال در چندین عملیات ضد حکومت پاکستان در بلوچستان عملن به دفاع از داعیه آزادی بلوچستان پیوسته است.

- در صورت الحاق بلوچستان به افغانستان، کشور محاط به خشکه افغانستان از طریق بندر گوادر در بلوچستان به بحر راه خواهد یافت. یا لا اقل با تفاهم با بلوچستان آزاد امتیاز مالکیت یک دهلیز بحری را بدست خواهد آورد.

با ملاحظه نکات فوق از ابتدای تاسیس پاکستان، زمامداران افغانستان داعیه پشتون ها و بلوچ ها را در یک دوسیه پیچانیده اند.

شوروی ها در ۱۹۷۹ با اشغال افغانستان پلان رسیدن به آب های گرم را در نظر داشتند. حزب دیموکراتیک خلق و حزب عوامی ملی به تبعیت از شوروی دفاع از داعیه پشتون و بلوچ را در صدر مبارزه خود قرار داده بودند.

شوروی برای تربیت کدر های سیاسی و نظامی بلوچ در پوهنتون های خود سهمیه تخصیص داده بود. این تعامل هنوز هم ادامه دارد. شوروی ها به لشکر آزادی بلوچ که متمایل به مارکسیست بود، کمک پولی و تسلیحاتی میکردند. پیشقدم شدن روسیه در به رسمیت شناختن طالبان، استمرار سیاست اتحاد شوروی در مورد افغانستان به مثابه درب رسیدن به آب های گرم است.

در اوضاع فعلی طالبان افغان مداخله در امور داخلی بلوچستان را رد میکنند.

در گذشته نزدیک فعالیت آزادیخواهان طالبان افغان در چوکات شورای کویته بر ضد امریکا، آنها را به منبع الهام برای مبارزین بلوچ و پشتون (تی، تی، پی) تبدیل کرده بود. موفقیت طالبان افغان در جنگ با امریکا و حکومت دست نشانده کابل، انگیزه تشویق مبارزین بلوچ و پشتون به جنگ با حکومت پاکستان شده است.

استقلال یا الحاق به افغانستان ؟

عجالتن گروه های قدرتمند بلوچ از ایجاد دولت مستقل صحبت میکنند که احتمال الحاق بلوچستان به لوی افغانستان را منتفی میسازد. مثلن فوج جمهوری بلوچ کله شیخ ترین جنگ جویان از بازگشت بلوچستان آزاد و مستقل در چوکات سرحدات قبل از خروج لشکر برتانوی از منطقه و تقسیم نیم قاره هند به هندوستان و پاکستان حمایت میکند. این ساحه بخش هایی از پاکستان، ایران و افغانستان را شامل میشود.

فوج آزادی بلوچ از قبیله مری به رهبری « ابریار مری » که در میان گروه های رزمنده با ۳۰۰۰ عضو برجسته ترین آنها است، برای ظهور یک بلوچستان بزرگ و مستقل در انگلستان فعالیت مخفی میکند. واقعیت اینست که پشتون ها اعم از گروه های مذهبی و یا ناسیونالیست در کنار بلوچ ها به دفاع از آزادی بلوچستان جنگیده و قربانی داده اند. سوال بهره برداری از این قربانی به قصد الحاق به افغانستان قبل از طرد سلطه استعماری پنجاب، پیش از وقت است.

تشکیل دولت مستقل بلوچستان یا الحاق به افغانستان از طریق سازماندهی یک فرزندوم بعد از حصول استقلال بلوچستان راه حل اصولی است.

بهر حال ! اگر الحاق بلوچستان به افغانستان را منتفی هم بدانیم، موجودیت یک بلوچستان مستقل در مجاورت افغانستان به معنای مقمه تجزیه پاکستان و تحقق بخشی از رویای لوی افغانستان به حساب میاید.

نتیجه :

تقابل منافع ژئوپولتیک کشورهای منطقه. تصادم منافع سیاسی، مالی و جنائی باند های متخاصم. تاراج منابع طبیعی توسط پاکستان. فقر پایدار. ضعف موسسات خدمات عامه و موجودیت پرقدرت اسلام سیاسی، بلوچستان را به بم ساعتی برای پاکستان تبدیل کرده است. سوچ این بم در دست آزادیخواهان بلوچ است.

پاکستان در پرادوکس غیر قابل حل درگیر است : اگر از افزار اسلام سیاسی به مثابه نفوذ ژئوپولتیک در منطقه منصرف شود، پوتانسبل رقابت به هند را از دست میدهد. هرگاه از حرابه اسلام (که در مواردی از کنترل بیرون شده است) به هدف دادن استقامت به سیاست خارجی بهره برداری کند، با مشکل کنترل امنیتی بر اوضاع مواجه میشود و خشم همسایگان را برمیانگیزد.

افغانستان علی الرغم مصروفیت در التیام زخم های به جا مانده از جنگ طولانی میتواند با دریافت یک شریک ستراتیژیک در منطقه یا بیرون آن، سهم برجسته در تغییر معادله قوا در منطقه داشته باشد. به شرطیکه واقعبینی بر ارتجاع و توهم و عقلانیت بر احساسات غلبه کند.

افغانستان تنها با آشتی دادن باور های سالم عقیدوی با ضابطه های قرن ۲۱ میتواند رویای لوی افغانستان را به حقیقت تبدیل کند. « پایان »

مأخذ :

<https://www.courrierinternational.com/article/pendant-que-vous-dormiez-attentats-au-baloutchistan-no-ice-a-milan-irak-les-informations-de-la-nuit-240057>

<https://www.la-croix.com/pakistan-le-baloutchistan-en-etat-d-alerte-apres-des-attaques-ayant-fait-pres-de-200-morts-20260201>

https://fa.wikipedia.org/wiki/Pakistan_Balochistan

<https://www.bbc.com/afrique/articles/c06m4546nzdo>

<https://shs.cairn.info/revue-les-cahiers-de-l-orient-2010-2-page-85?lang=fr>

<https://lediplomate.media/nouvel-axe-chine-pakistan-talibans-jeu-geopolitique-isoler-inde/>

<https://lediplomate.media/baloutchistan-poudriere-oubliee-asie-sud-entre-ambitions-regionales-derives-terroristes/>

آرشيف: مطالب نشر شده دوكتور محمد عثمان تره كى

د پانو شميره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكارى ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليكنيزي بني پاروالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكي په خير و لولئ